

SELÇUKLU SONRASI GÜNEYBATI ANADOLU'DA BİR UÇ BEYLİĞİ: EŞREFOĞULLARI

SAİT KOFOĞLU

(İstanbul Teknik Üniversitesi)

Eşrefoğulları, XIII. yüzyılın sonlarına doğru Beyşehir ve Seydişehir havâlisinde kurulmuş bir Türkmen beyliğidir.¹ Kitâbelerden anlaşıldığı kadarıyla Eşref Bey, muhtemelen Türkiye Selçuklu sultanları İzzeddin II. Keykavus ve Rükneddin IV. Kılıçarslan döneminde ve daha sonraki yıllarda bilhassa uclarda görev yapmakta olan güçlü ve hatırı sayılır Türkmen emirlerinden birisidir. Bölgedeki diğer benzerleri gibi Eşref Bey de, Moğol istilâsı ve baskısı altındaki Selçuklu sultanları ve şehzâdelerinin birbirleri ile yaptıkları taht kavgaları sırasında beyliğini ilân etmiş olmalıdır. Ancak, Eşref Bey ile ilgili bilgilerimizin çok sınırlı olduğunu da bu noktada belirtmek gerekir.²

Onun ölümünden sonra yerine geçen oğlu Seyfeddin Süleyman Halil, beyliğin asıl kurucusu olup o da babası gibi Türkiye Selçukluları'nın uc beylerindedir.³ Onu ilk defa Nisan 1277 tarihinde Moğol ordusunu Elbistan'da yenerek Kayseri'ye kadar gelmiş olan Memlûk Sultanı Baybars'ın beylik menşuru ve sancak gönderdiği Karamanoğlu Mehmed Bey'in müttefiki olarak görmekteyiz. Seyfeddin Süleyman Bey daha sonra bir miktar kuvvetin

¹ İsmail Hakkı Uzunçarşılı, *Anadolu Beylikleri*, Ankara 1984, 58; Erdoğan Merçil, *Müslüman-Türk Devletleri Tarihi*, Ankara 1999, 295.

² Memduh Yavuz, "Eşrefoğulları Tarihi", *Beyşehir Kılavuzu*, Konya 1934, 17; İbrahim Hakkı Konyalı, *Abideleri ve Kitabeleriyle Beyşehir Tarihi*, neşre haz. Ahmet Savran, Erzurum 1991, 27.

³ İsmail Hakkı Uzunçarşılı, *a.g.e.*, 58; M. Yavuz, *a.g.e.*, 18; E. Merçil, *a.g.e.*, 295; İbrahim Hakkı Konyalı, *Akşehir Tarihi*, İstanbul 1945, 54.

başında Karamanoğlu Mehmed Bey ve Menteşeoğlu Türkmenleri ile birlikte 15 Mayıs 1277 tarihinde Konya'nın işgâline katılmıştır.⁴

Cimri olayı ve Karamanoğlu Mehmed Bey'in ölümünden sonra bir müddet sessiz kalan Karamanlılar 1282'de yeniden Konya'ya saldırırken, Seyfeddin Süleyman Bey de Akşehir havâlisine yağma akınları yapmıştır. Bunun üzerine İlhanlı Hükümdarı Teküdar (1282-1284), şehzâde Kongurtay'ı Karaman ve Eşrefoğlu'nu cezalandırmak üzere Anadolu'ya göndermiş ve bu bölgelerde pek çok Türkmen öldürülmüştür.⁵

Ahmed Teküdar'dan sonra İlhanlı tahtına oturan Argun Han (1284-1291) zamanında ise saltanattan uzaklaştırılan III. Gıyaseddin Keyhüsrev öldürülürken, onun yerine Kırım'da ölen İzzeddin II.Keykavus'un Tebriz'e gelmiş olan oğlu Gıyaseddin II. Mesud Selçuklu sultanı olarak Anadolu'ya gönderildi. Fakat, II.Mesud'un tek başına Selçuklu tahtına oturmasını kabul etmeyen III. Keyhüsrev'in annesi Argun Han'a müracaat ederek ülkenin taksimini istedi. Bu talep üzerine Argun Han, Anadolu'da bulunan Moğol şehzâde Geyhatu vasıtasıyla Kayseri başkent olmak üzere Selçuklu ülkesinin doğusunu Gıyaseddin II. Mesud'a verdirirken, Konya'nın başkent olduğu batı kısmını ise Gıyaseddin III.Keyhüsrev'in iki şehzâdesine ayırdı. Selçuklu veziri Sahib Ata Fahreddin Ali ile devlet ileri gelenleri bu tehlikeli duruma karşı çıkınca, torunlarının yerini sağlamlaştırmak isteyen III. Keyhüsrev'in annesi, Eşrefoğlu Süleyman Bey'i saltanat nâibliği, Karamanoğlu Güneri Bey'i ise beylerbeyi görevi ile Konya'ya çağırdı. Kendilerine bağlı Türkmenler ile birlikte şehre gelen Seyfeddin Süleyman ve Güneri Beyler iki şehzâdeyi 15 Mayıs 1285 tarihinde törenle Konya tahtına oturttu.⁶ Ancak, bir

4 İbn Bîbî, *El Evâmîrü'l-Alâ'îye fi'l Umûri'l-Alâ'îye*(Selçuknâme), II, haz. Mürsel Öztürk, Ankara:1996, 198 ve 204-206 ; Anonim *Selçuknâme Tarih-i Âl-i Selçuk der Anadolu*, neşr ve terc. F. Nafiz Uzluk, *Anadolu Selçukluları Devleti Tarihi*, III, Ankara 1952, 39 (Bundan sonra, *Anonim Selçuknâme*'ye yapılan atıflar ile Uzluk neşri kastedilmektedir); İ. H. Uzunçarşılı, *a.g.e.*, 6; M. C. Şehabeddin Tekindağ, *13-15. Asırda Cenubi Anadolu tarihine Ait Tetkik*, İstanbul 1947, 19; Claude Cahen, *Osmanlılardan Önce Anadolu'da Türkler*, terc. Yıldız Moran İstanbul 1979, 282.

5 Kerimüddin Aksarayî, *Müsâmeretü'l-Ahbâr ve Müsâyeretü'l-Ahyâr*, neşr. Osman Turan, Ankara 1944, 129-132; *Anonim Selçuknâme*, 302; İbn Bîbî, *a.g.e.*, 210-216; Ş. Tekindağ, *a.g.e.*, 24 ve 29-31.

6 İ. H. Konyalı, *Akşehir Tarihi*, 54; F. N. Uzluk, *a.g.e.*, 44-45; İ. H. Uzunçarşılı, *a.g.e.*, 7 ve 58; O. Turan, *Selçuklular Zamanında Türkiye*, İstanbul 1984, 588-589; İ. H. Konyalı, *Beyşehir Tarihi*, 30; E. Merçil, *a.g.e.*, 295; Ş. Tekindağ, *Karaman Beyliği*, İstanbul 1947, 32; C. Cahen, *a.g.e.*, 288; Barbara Fleming,

süre sonra vezir Sahib Ata Fahreddin Ali'ye mensub olan Has Balaban, ordusu ile Konya üzerine yürüyünce Karamanoğlu Güneri Bey Karamanlı topraklarına dönerken, Eşrefoğlu Seyfeddin Süleyman Bey de beylik merkezi Gorgorum'a (Beyşehir yakını) çekildi. Gıyaseddin III. Keyhüsrev'in şehzâdeleri ise Argun Han'ın yanına gönderildi. Bunun üzerine, Kayseri'de bulunan Gıyaseddin II. Mesud Geyhatu ile birlikte Konya'ya gelerek Nisan 1286'da tek başına Selçuklu tahtına oturdu. Fakat bu sefer de, Kütahya havâlisinde yaşayan Germiyanlılar 1286'da II. Mesud'a karşı mücadelede bayrağı açtılar ve Eşrefoğlu Seyfeddin Süleyman'ın hükümet merkezi durumundaki Gorgorum bölgesine kadar tüm bölgeyi yağmaladılar. Bu saldırı sebebiyle zor durumda kalan Eşrefoğlu Seyfeddin Süleyman Bey, Sultan II. Mesud'un Moğol şehzâdesi Geyhatu ile birlikte Germiyanlılar üzerine yürümesi sayesinde bu tehlikeyi atlatabildi. Sultan II. Mesud ve Geyhatu'nun kuvvetleri Bozkuş Bahadır komutasındaki Germiyanlı kuvvetlerini mağlub etti ve memleketlerini yağmalayarak Konya'ya döndüler (1287).⁷

Ancak, ertesi sene, 1288 yılı başlarında kuvvetli bir Selçuklu-Moğol ordusu Tarsus havâlisini işgal etmiş olan Karamanlılar'a karşı harekete geçip Lârende bölgesini tahrib edince, Karamanoğlu Güneri Bey'in müttefiki olan Eşrefoğlu Seyfeddin Süleyman Bey de Ilgın'a akın yaparak başta Balaban-oğlu olmak üzere öldürdükleri askerlerin başlarını Konya'ya gönderdi. Fakat, bir müddet sonra her iki müttefik de durumun giderek tehlikeli bir hal almaya başladığını gördü ve Konya'ya haber göndererek Sultan II. Mesud'tan özür dilemek istediklerini beyan ile barış istediler. Bunun üzerine II. Mesud, Konya dışında kurdurduğu tahtında Eşrefoğlu Seyfeddin Süleyman ve Karamanoğlu Güneri Bey'e elini öptürüp itaatlerini aldıktan sonra, memleketlerine geri dönmelerine müsaade etti.⁸

İşte bu barış görüşmesinden sonra Seyfeddin Süleyman Bey, beyliğinin merkezini Gorgorum'dan yeniden imar etmeye başladığı Beyşehir'e

Landschaftsgeschichte von Pamphylien, Pisidien und Lykien in Spaetmittelalter, Wiesbaden 1964, 56-57.

⁷ İ. H. Uzunçarşılı, *Kitabeler*, II, İstanbul 1929, 183; Şehabeddin Tekindağ, *Karaman Beyliği*, 33; *Anonim Selçuknâme*, 47-48; İ. H. Uzunçarşılı, *Anadolu Beylikleri*, 40; O. Turan, *a.g.e.*, 590; İ. H. Konyalı, *Beyşehir Tarihi*, 31; E. Merçil, *a.g.e.*, 295-296.

⁸ Ş. Tekindağ, *Karaman Beyliği*, 34; İ. H. Konyalı, *Akşehir Tarihi*, 54; *Anonim Selçuknâme*, 48-49; İ. H. Uzunçarşılı, *Beylikler*, 7-8 ve 58; O. Turan, *a.g.e.*, 590; İ. H. Konyalı, *Beyşehir Tarihi*, 32; E. Merçil, *a.g.e.*, 295 ve 303; B. Fleming, *a.g.e.*, 59-59; M. Çetin Varlık, *Germiyanlı Tarihi*, Ankara 1974, 28-30.

taşıtmıştır. Bu şehrin hâlen İçerişehir adını taşıyan kısmını çevreleyen surların kale kapısı üzerindeki 687H/1288M tarihli dört satırlık kitâbeden, buranın Eşrefoğlu Seyfeddin Süleyman Bey tarafından inşa ettirildiği anlaşılmaktadır. Sultan Gıyaseddin II. Mesud'un adının da bulunduğu kitâbenin ilk satırındaki ifade, şehrin sıralarda Süleyman Bey'in adına nisbetle "Süleymanşehir" diye anıldığını göstermektedir. Süleyman Bey'in kitâbede "emîrü'l-kebîrü'l-mu'azzâm" olarak anılması da dikkate değerdir.⁹

Sultan II. Mesud, Eşrefoğlu ile yürürlükte olan aralarındaki antlaşmayı daha da sağlamlaştırmak için 1289 yılında Sinop'ta bulunan kardeşi Rükneddin Geyümers (*Anonim Selçuknâme*'de ise Siyavuş)'i Konya'ya çağırarak onu Eşrefoğlu Seyfeddin Süleyman Bey'in kızı Gülcemal Hatun ile evlendirmeyi düşünmüştür. Ancak, evlilik meselesini görüşmek üzere Beyşehir'e giden Rükneddin Geyümers, onu Sultan Gıyaseddin II. Mesud'a karşı koz olarak kullanmak isteyen Seyfeddin Süleyman Bey tarafından tutuklanarak hapsedilir. Durumu öğrenen Gıyaseddin II. Mesud, ordusu ile Eşrefoğlu'nun merkezi Beyşehir üzerine yürüyünce araya giren Karamanoğlu Güneri Bey, Eşrefoğlu Seyfeddin Süleyman'a giderek Sultan'ın kardeşinin hapsedilmesinin doğru olmayacağını, yeni karışıklıklar yaratılmaması gerektiğini söyleyerek Geyümers (Siyavuş)'in serbest kalmasını sağlamıştır.¹⁰ Bir başka rivâyete göre ise, Sultan Gıyaseddin II. Mesud Kastamonu'da bulunan kardeşi Rükneddin Kılıçarslan'a Akşehir'e bağlı Alp-Saru köyünün tüm tasarruf hakkını vermiş ve bunun üzerine Akşehir'e giden Rükneddin Kılıçarslan'ı saltanat iddiasında bulunduğu için kardeşi Beyşehir'de iken Eşrefoğlu Seyfeddin Süleyman Bey'e haber göndererek tutuklatmış ve hapsettirmiştir. Fakat Karamanoğlu Güneri Bey'in araya girerek Eşrefoğlu'nu tehdit etmesi neticesinde şehzâde Rükneddin Kılıçarslan serbest bırakılmıştır.¹¹

Bu arada İlhanlı hükümdarı Argun Han ölmüş ve yerine Anadolu'dan taht merkezi Tebriz'e çağrılan şehzâde Geyhatu Temmuz 1291'de onun yerine İlhanlı hükümdarı olmuştur. Ancak, Geyhatu'nun Anadolu'dan ayrılması,

⁹ Halil Edhem, *Düvel-i İslâmiye*, İstanbul 1927, 287; Memduh Yavuz, *a.g.e.*, 40-42; M. Zeki Oral; "Anadolu'da Sanat Değeri olan Ahşap Minberler, Kitabeleri ve Tarihçeleri", *Vakıflar Dergisi*, V(1962), 58; M. Zeki Oral, "Kubadabad Yolunda", *Anıt Dergisi*, 26(1949), 11; İ. H. Uzunçarşılı, *Beylikler*, 59; İ. H. Konyalı, *Beyşehir Tarihi*, 200-202.

¹⁰ *Anonim Selçuknâme*, 50-51; İ. H. Konyalı, *Beyşehir Tarihi*, 31.

¹¹ İ. H. Uzunçarşılı, *Anadolu Beylikleri*, 59; İ. H. Konyalı, *Beyşehir Tarihi*, 34-35.

Gıyaseddin II. Mesud'un da Kayseri'ye gitmesi üzerine Uc Türkmenleri yeniden ayaklanır. Bu sırada Karamanoğulları da, aralarına soğukluk girmiş eski müttefi'leri Eşrefoğlu'nun merkezi Beyşehir'e saldırmış, fakat gördükleri şiddetli mukavemet karşısında geri çekilmek zorunda kalmışlardır. Karamanoğulları bunun üzerine yeniden Konya'ya yönelmiş ve Halil Bahadır komutasında şehre saldırarak kuşatma altına almışlardır. Eşrefoğlu Seyfeddin Süleyman Bey ise bu defa Beyşehir'de kalarak beyliğini daha müstakil hale getirebilme yollarını aramıştır.

1291 yılının ikinci yarısında başlayan bu karışıklıklarla başa çıkamayan Gıyaseddin II. Mesud, İlhanlı hükümdarı olan Geyhatu'yu yeniden Anadolu'ya çağırarak zorunda kalır. Yirmibin kişilik bir ordu ile Anadolu'ya gelen Geyhatu önce Karamanoğulları üzerine yürümüş, merkezleri Lârende ve Ereğli'de korkunç katliam ve yağmalar yapmıştır. Bundan sonra Eşrefoğlu memleketine yönelen Geyhatu, Beyşehir ve havalisinde aldıkları esirlerin ateşin karşısında tutularak işkence ve eziyetlerle öldürülmelerini emretmiştir. Her iki Türkmen beyliğinden alınan kadın, çocuk ve erkek esirlerin sayısı ise 7000'e yakındır. Buradan Denizli(Ladik)'ye yürüyen Geyhatu, şehrin kapılarının kapatılarak mukâvemet edilmek istenmesine tepki olarak şehri ok yağmuruna tutturmuş ve ele geçirdikten sonra üç gün üç gece ahâliyi katletmiştir. Bununla da yetinmeyen Geyhatu, Menteşe Türkmenleri'nin daha yeni fethettikleri Muğla bölgesine kadar giderek, buralarda da görülmemiş katliamlar ve yağma yaptırmıştır.

Geyhatu Haziran 1292'de Kayseri üzerinden Tebriz'e hareket ederken, Sultan II. Mesud ile Moğol komutanları Göktay ve Giray idaresindeki bir orduyu da Kastamonu yöresinde Çobanoğulları'nın desteğini alarak saltanat iddiası ile ayaklanan Şehzade Rükneddin Kılıçarslan'ın üzerine sevketti. Ortılığı boş bulan Karamanlılar bu fırsatı kaçırmayarak yine Halil Bahadır idaresinde tekrar Konya'ya saldırdılar. Eşrefoğlu Seyfeddin Süleyman Bey ise onlarla birlikte hareket etmedi ve Gavele kalesi ile civarını ele geçirdi. Ancak, Geyhatu'nun gazabından çekindiği için kırk gün sonra elde ettiği ganimetlerle yetinmiş ve Gavele kalesini boşaltarak Beyşehir'e dönmüştür (Kasım 1292).¹²

¹² Aksarayî, *a.g.e.*, 170-172; *Anonim Selçuknâme*, 60-63; Ş. Tekindağ, "Karamanlılar", *İA*, V, 319; Barbara Fleming, *a.g.e.*, 61; C. Cahen, *a.g.e.*, 290-291; O. Turan, *a.g.e.*, 604-606; Faruk Sümer, "Anadolu'da Moğollar", *Selçuklu Araştırmaları Dergisi*, Ankara 1970, 61-63; İ. H. Konyalı, *Beyşehir Tarihi*, 36-39; E. Merçil, *a.g.e.*, 295 ve 310.

Seyfeddin Süleyman Bey bu tarihten sonra yeniden Beyşehir'in imarı ile meşgul olmaya başlamıştır. Bu imar faaliyetlerinin genellikle, Beyşehir gölüne dökülen ve şehri ikiye bölen küçük ırmağın kuzeyinde kalan ve halen İçerişehir adıyla anılan kısımda yoğunlaştığı günümüze kadar ulaşan yapılardan da anlaşılmaktadır. İçerişehir'de kadınlara ve erkeklere mahsus olmak üzere iki kısımdan meydana gelen ve Eşrefoğlu Hamamı olarak bilinen yapı, yine Seyfeddin Süleyman Bey tarafından yapılan Eşrefoğlu Hanı'nın onbeş metre kadar batısında olup harab vaziyettedir. Yine İçerişehir'de Eşrefoğlu Camii'nin tam karşısında otuzbir dükkanın bulunduğu bir bedestan yaptırmıştır. Ayrıca, bu bedestanın güney kısmına bitişik üç kapılı ve çatısını altı kubbenin örttüğü sağlam duvarlarla çevrili 116 metrekare genişliğinde bir han da mevcuttur. Günümüzde hanın kubbeleri ve dükkanların tamamı yıkılmış vaziyettedir. Hamamın erkeklere mahsus olan kısmı ise 2.5 metre kadar toprağa gömülmüş ve virâneye dönmüştür. Kadınlar kısmı ise tamamen harab durumdadır.¹³

Seyfeddin Süleyman Bey'in İçerişehir'de yaptırdığı Eşrefoğlu Camii ise bedestana aid dükkanlardan altısına bitişik olarak inşa edilmiştir. Anadolu'da ahşap işçiliğinin zenginliği bakımından bir eşi daha bulunmayan Eşrefoğlu Camii Kûfe tipinde olup, ahşap direkli ve ahşap tavanlıdır. Kuzeyinde bulunan on metre yüksekliğindeki iki kanatlı cümle kapısı, Selçuklu oymacılığının en güzel örneklerinden biridir. Bunun üst kısmında bulunan birinci kitâbesinden, bu eserin 696H/1297M. tarihinde yaptırıldığı anlaşılmaktadır. İki satırlık bu kitâbe aynı zamanda vakıfnâme özelliğini de taşımaktadır. Buna göre, Eşrefoğlu Seyfeddin Süleyman Bey iplikçi ve dokumacıların bulunduğu bedesteni, camii ve han etrafındaki dükkanları, büyük hamamı ve bunlardan başka yirmi dükkan, Ahbes köyünde iki göz ve Selmes köyünde ise iki değirmeni vakfetmiştir. Bütün bu emlâkın geliri 12,000 dirhem olup, bunun beşte biri Seyfeddin Süleyman Bey tarafından Eşrefoğlu Camii'nin mütevellisi tayin olunan Mehmed ve Eşref adlı iki evlâdına tahsis edilmiştir. Eşrefoğlu Camii'nin büyük cümle kapısından sonra camiinin içine

¹³ M. Yavuz, *a.g.e.*, 43-44; Yılmaz Önge, "Konya Beyşehir'de Eşrefoğlu Süleyman Bey Hamamı" *Vakıflar Dergisi*, VII(1968), 139-144; İ. H. Konyalı, *Beyşehir Tarihi*, 223, 276-277; Halil Edhem, "Anadolu'da İslami Kitabeler", *Tarih-i Osmani Encümeni Mecmuası (TOEM)*, V/27, 139-141.

girilen asıl kapının kemeri üzerindeki ikinci kitâbeden, caminin yapımının 699H/1299M tarihinde tamamlandığı anlaşılmaktadır.¹⁴

Bu arada, İlhanlı merkezinde patlak veren saltanat mücadeleleri neticesinde Gazan Mahmud (1295-1304) İlhanlı tahtına oturmuştu. Fakat kısa süre sonra Anadolu'da görev yapan ünlü Moğol kumandanlarından Tayşioğlu Baltu, Gazan Mahmud'a karşı ayaklandı. Başta Karmanoğulları ve Eşrefoğlu Seyfeddin Süleyman olmak üzere diğer Uc Türkmenleri'nin de desteğini alan Baltu, Kırşehir'in Malye ovasında yapılan savaşta Moğol ordusuna yenilince Eşrefoğlu'nun merkezi Beyşehir'e kaçmış, fakat burada can güvenliğini olmadığını anlayınca Karamanlılar'ın merkezi Lârende'ye geçmişti. Ancak, burada da kendisini emniyette hissetmediği için Memlûklar'a sığınmak üzere Kilikya Ermeni Prensiği topraklarından geçerken, yakalanarak Moğol komutanı Sülemiş'e teslim edilmiştir. Baltu, daha sonra gönderildiği Tebriz'de Ekim 1296'da öldürülmüştür. Bu isyan sırasında kararsız bir tutum sergileyen Sultan II. Mesud Gazan Han tarafından azledilmiş ve Hemedan'da oturmaya mecbur edilmiştir. Selçuklu tahtına ise Alaaddin III. Keykubad tayin olunmuştur.

Eşrefoğlu Seyfeddin Süleyman'a gelince, isyanın başında Baltu'yu desteklerken mağlub olması üzerine davranışını değiştirmiş ve Moğol zulmünden çekinerek Beyşehir'e sığınmaya çalışan Baltu'ya karşı çıkmıştı. Öte yandan, yeni Selçuklu sultanı Alaaddin III. Keykubad, yanındaki Moğol kumandanları Bayancar ve Bokucur Noyanlar ile birlikte, ancak 1298 yılı sonlarına doğru Konya'ya gelebilmiştir.¹⁵ Fakat bu defa da Baltu isyanı sırasında gösterdiği başarıdan dolayı Anadolu genel valiliğini bekleyen

¹⁴ H. Edhem, *Düvel-i İslâmiye*, 287; M. Yavuz, *a.g.e.*, 48 ve 50-56; Yusuf Akyurt, "Beyşehir Kitabeleri ve Eşrefoğlu Camii ve Türbesi", *Türk Tarih Arkeolojya ve Etnografya Dergisi*, 4(1940), 113-125; Ömer Tekin-Recep Bilginer, *Beyşehir ve Eşrefoğulları*, Eskişehir 1945, 26; M. Zeki Oral, "Eşrefoğlu Camii'ne ait bir Kandil", *Belleten*, XXIII/89(1959), 113-118; İ. H. Konyalı, *Beyşehir Tarihi*, 217-239; M. Zeki Oral, "Ahşap Minberler, Kitabeleri ve Tarihçeleri", *Vakıflar Dergisi*, V(1962), 57-58; Gönül Öney, *Beylikler Devri Sanatı*, Ankara 1989, 37-39.

¹⁵ Aksaraylı, *a.g.e.*, 196-206 ve 236-239; *Anonim Selçuknâme*, 67; Ş. Tekindağ, "Karamanlılar", *İslâm Ansiklopedisi (İA)*, 320; Osman Turan, *Tarihi Takvimler*, Ankara 1984, 78; C. Cahen, *a.g.e.*, 293; F. Sümer, *a.g.m.*, 66-67; İbrahim Kafesoğlu, "Keykubad III", *İA*, VI, 662; Bertold Spuler, *İran Moğolları*, terc. Cemal Köprülü, Ankara 1987, 568-569; Osman Turan, *Türkiye Selçukluları Hakkında Resmî Vesikalar*, Ankara 1958, 2 ve 12; O. Turan, *Selçuklular Zamanında Türkiye*, 617-618.

Sülemiş, bu görevin Bayancar'a verilmesine kızarak isyan etmişti. Sülemiş, ilk olarak Bayancar ve Bokucur'un kuvvetleri ile giriştiği mücadelede onları mağlup ederek öldürdükten sonra Karamanoğlu Güneri ve Mahmud Bey'ler ve Eşrefoğlu Seyfeddin Süleyman Bey ile anlaşmış, hatta Memlûk sultanı Hüsameddin Laçin'e de gönderdiği bir mektupla ondan yardım istemiştir. Sülemiş bu mektubunda Karamanoğulları ve Eşrefoğlu'nun yanısıra diğer Anadolu beyliklerinin de kendisini desteklediğini belirtmiştir. Ancak, Erzincan'ın Akşehir mevkiinde yapılan savaşta Karamanoğulları ve Eşrefoğulları ile birlikte diğer Uc Türkmenleri'nin terk ettiği Sülemiş, Nisan 1299'da Mısır'a kaçmak zorunda kalmıştı. Neticede Sultan Hüsameddin Laçin'den aldığı 40,000 kişilik kuvvetle tekrar Anadolu'ya dönen Sülemiş bu defa da Akçader Bendi mevkiinde Moğol ordusu ile karşılaşmış, buna rağmen Eşrefoğlu memleketine kadar gelmişti. Beyşehir ve Seydişehir havalisinde epey taraftarı olmasına rağmen buradan Kastamonu taraflarına gitmek isteyen Sülemiş, Ankara yakınlarında Emir Çoban tarafından yakalanarak Tebriz'e götürülmüş ve işkence edildikten sonra yakılarak öldürülmüştür (Ağustos 1299).¹⁶

Moğollar'ın Sülemiş isyanı ile meşgul olmaları, Sultan Alaaddin III. Keykubad'ın ise isyan sırasında yalnız Konya'da değil Anadolu'da bile kalamayarak Tebriz'e sığınması, uclardaki diğer Türkmen beylerinin yanısıra Eşrefoğlu Seyfeddin Süleyman Bey'in de istiklâlini ilân etmesine ortam hazırlamıştır. Her ne kadar Sultan III. Keykubad Tebriz'den Anadolu'ya bütün Selçuklu ülkesinin hâkimiyetini kendisine veren Gazan Han'ın yarlığı ile dönmüşse de, Konya'ya kadar gelememiş ve saltanatını Sivas'ta sürdürmek zorunda kalmıştı. Durum böyle iken uc bölgelerinde eski otoritenin kurulmasının da mümkün olamayacağı kesindir. Zâten çok geçmeden şikâyet edildiği Moğollar'ın Anadolu genel valisi Abışga Noyan tarafından Tebriz'e gönderilen Sultan III. Keykubad, zevcesi sayesinde öldürülmekten kurtulmuşsa da Selçuklu tahtından azledilmiş ve İlhanlı hükümdarı Gazan mahmud Han'ın emriyle İsfahan'da yaşamaya mahkum edilmiştir (701H/1301M). Onun yerine ise daha önce Hemedan'da yaşamaya mecbur edilen Gıyaseddin II. Mesud tekrar Selçuklu tahtına tayin edilmiş ve Musul yolu ile Anadolu'ya gelerek Konya'da tahta oturmuştur. Ancak, Sultan II.

¹⁶ Aksarayî, *a.g.e.*, 246-247 ve 270-271; el-Ömerî, *Mesâlikü'l-ıbsâr fî Memâlikü'l-Emsâr*, nşr. Franz Taeschner, Leipzig 1929, 24-28; B. Fleming, *a.g.e.*, 65; Ş. Tekindağ, "Karamanlılar", *İA*, 320; F. Sümer, *a.g.m.*, 67-69.

Mesud'un saltanatı, eskiden olduğu gibi varlığı ile yokluğu birbirine eşit sayılabilecek surette ve çok silik devam edecekti.¹⁷

İşte Türkiye Selçuklu Devleti'nin son yıllarını yaşadığı bu çözümlüş döneminde uclardaki diğer Türkmen beyleri gibi Eşrefoğlu Seyfeddin Süleyman Bey de muhtemelen 1299 veya 1300 yılında istiklâlini ilân etmiştir. Seyfeddin Süleyman Bey, hükümet merkezi olan ve kendi adı ile anılan Süleymanşehir (Beyşehir)'de 697 tarihinde Gıyaseddin II. Mesud adına, 697 ve 700 tarihlerinde ise yine Süleymanşehir'de bu defa Alaaddin III. Keykubad adına gümüş dirhemler kestirmiştir.¹⁸ Beyliğinin sınırlarını Beyşehir ve Gorgorum bölgesinden başlamak üzere güneyde Seydişehir ve Bozkır'a kuzeyde ise Doğanhisar ve Şarkikaraağaç'a kadar genişletmiş ve Süleyman Muharrem 702/Ağustos 1302 tarihinde vefât etmiştir. Ondan sonra beyliğin idaresini büyük oğlu Mehmed Bey ele almıştır.¹⁹

Eşrefoğlu Mehmed Bey vakit geçirmeden harekete geçmiş ve babasının başladığı fetih politikasına devam ederek beyliğinin topraklarını genişletmek için akınlara başlamıştır. Güneydeki Karamanoğulları ile çatışmaya girmeye özen gösteren Mehmed Bey, kuzeye yönelerek Gelendost ve Yalvaç'ı ele geçirmişse de bir süre sonra güçlü komşuları Hamidoğlu Feleküddin Dünder Bey'e bu bölgeleri terketmek zorunda kalmıştır. Bu arada İlhanlı hükümdarı Gazan Mahmud Han ölmüş ve yerine geçen oğlu Olcaytu Hudabende Muhammed (1304-1316), Anadolu'da devam etmekte olan siyasî karışıklıklara ve başıbozukluğa son vermek amacıyla dayısı İrincin Noyan'ı

¹⁷ Aksaraylı, *a.g.e.*, 291-295; İ. Kafesoğlu, "Keykubad III", 663; F. Sümer, *a.g.m.*, 71 O. Turan, *Selçuklular Zamanında Türkiye*, 633-635; E. Merçil, *a.g.e.*, 165-166.

¹⁸ İbrahim-Cevriye Artuk, *İstanbul Arkeoloji Müzeleri-Teşhirdeki İslâmî Sikkeler Kataloğu*, I, İstanbul 1974, nr. 754-755, 438-439; Johann Christoph, *Münzen der Seltschuken Anatoliens*, Bremen 1990, 11, 21, 87, 85, 90.

¹⁹ Ali, "Eşrefoğulları Hakkında Birkaç Söz", *TOEM*, sene 5, sayı: 25-30(1330/1914), 255; H. Edhem, *Düvel-i İslâmiye*, 287; M. Yavuz, *a.g.e.*, 18; Y. Akyurt, *a.g.m.*, 129; Ö. Tekin, *a.g.e.*, 27; İ. H. Uzunçarşılı, *a.g.e.*, 59; C. Cahen, *a.g.e.*, 298; İ. H. Konyalı, *Beyşehir Tarihi*, 64-65; E. Merçil, *a.g.e.*, 225. Eşrefoğlu Seyfeddin Süleyman Bey, vefâtından bir süre önce kendi adı ile anılan Eşrefoğlu Camii'nin yanında bir türbe yaptırmıştı. Halk arasındaki rivâyete göre, türbenin içinde bulunan üç kabirden ortada olanında Seyfeddin Süleyman'ın kendisi diğer ikisinde ise karısı ve küçük oğlu Eşref Bey yatmaktadır. Kapısının üzerindeki iki satırlık kitâbe ise, Eşrefoğlu türbesinin inşası için 701H/1301M tarihini vermektedir. M. Yavuz, *a.g.e.*, 56-57; Ö. Tekin, *a.g.e.*, 27; Y. Akyurt, *a.g.m.*, 126-129; *Düvel-i İslâmiye*, 287; H. Edhem, "Anadolu'da İslâmî Kitabeler", 143-149; M. Zeki Oral, "Ahşap Minberler", 58; İ. H. Konyalı, *Beyşehir Tarihi*, 61-65; G. Öney, *a.g.e.*, 39.

Anadolu'ya göndermiştir. İrincin Noyan, daha Anadolu'ya geldiği ilk günlerden itibaren halka ağır zulümler etmeye başlamıştı. Aynı günlerde son Türkiye Selçuklu Sultanı Gıyaseddin II. Mesud da Moğolların sonu gelmeyen kötülük ve istekleri ile İrincin Noyan'ın zulmü dolayısıyla kahrından hastalanmış ve 708H/1308M tarihinde vefât etmişti.²⁰

Daha sonra Alaaddin II. Keykubad zamanında Selçuklu saltanatı ile bağlarını tamamen koparan Uc'lardaki Türkmen Beylikleri'nin yanısıra 1308 yılından itibaren Orta Anadolu'nun batısında kalan bölgelerin neredeyse tamamı Moğollar'ın kontrolünden çıkmıştı. İrincin Noyan'ın gittikçe artan zulümlerine karşı Anadolu'da yer yer başlayan ayaklanmaların yanısıra, Olcaytu Muhammed Han'ın 1312 yılında Mısır'daki Memlûklar üzerine doğru çıktığı seferinde başarısızlığa uğraması, başta Karamanoğulları olmak üzere diğer Uc Türkmenleri ile beraber şüphesiz Eşrefoğlu Mehmed Bey'in de harekete geçmesine zemin hazırlamıştı. Karamanoğlu Yahşi Bey aynı yıl Konya'yı, Eşrefoğlu Mehmed Bey ise Ilgın ve Akşehir havâlisini ele geçirmiştir. Fetihden sonra Akşehir'e bir cami yaptıran Mehmed Bey, bu merkezin idaresini Kamereddin Naib'e bırakmıştı.²¹ Öte yandan, Türkmen beyliklerinin bu kuvvetli çıkış ve cüretlerinden telaşlanan Olcaytu Han, beylerbeyi Emir Çoban Soldoz'u üç tümen asker ile Anadolu'ya göndermişti. 714H/ 1314M tarihinde Sivas ile Erzincan arasındaki Karanbük mevkiine gelen Emir Çoban, İlhanlı hâkimiyetine başkaldırmış olan bütün Türkmen beylerini huzuruna gelmeye ve itaatlerini bildirmeye davet etti. Anadolu'yu kasıp kavuran Sülemiş isyanını bastıran Emir Çoban'ın kuvvetli bir Moğol ordusu ile Anadolu'ya gelmesinden büyük korkuya kapılan diğer Türkmen beyleri gibi Eşrefoğlu Mehmed Bey de değerli hediyelerle birlikte Karabük'e gelenler arasındaydı. Emir Çoban tarafından iltifatla karşılanan ve hil'at giydirilen Eşrefoğlu Mehmed Bey, memnun bir şekilde itaatini arzettikten sonra Beyşehir'e dönmüştür.²²

20 Aksarayî, *a.g.e.*, 295-300; F. Sümer, *a.g.m.*, -71-73; B. Spuler, *a.g.e.*, 570; C. Cahen, *a.g.e.*, 294; O. Turan, *a.g.e.*, 635-638 ve 644-645.

21 Ahmed Eflakî, *Ariflerin Menkıbeleri*, çev. Tahsin Yazıcı, İstanbul 1989, 309; İ. H. Konyalı, *Akşehir Tarihi*, 58; O. Turan, *a.g.e.*, 639; İ. H. Uzunçarşılı, *Beylikler*, 59; İ. H. Konyalı, *Beyşehir Tarihi*, 49; E. Merçil, *a.g.e.*, 295; C. Cahen, *a.g.e.*, 298

22 Aksarayî, *a.g.e.*, 311-312; İ. H. Uzunçarşılı, *Kitabeler*, II, İstanbul 1029, 241-242; İ. H. Uzunçarşılı, "Anadolu Türk Tarihinde Üç Mühim Sima", *Türk Tarih Encümeni Mecmuası (TTEM)*, I/5(1931), 66-67; Anonim *Selçuknâme*, 67; İ. H. Uzunçarşılı, "Emir Çoban Soldoz ve Demirtaş", *Belleten*, XXXI/124(1967),602-603; İ. H. Uzunçarşılı, *Beylikler*, 60; F. Sümer, *a.g.m.*, 81; O. Turan, *Tarihi Takvimler*,

Anadolu'da sürüp giden bu siyasî karışıklıklar sırasında Mevlânâ Celâleddin Rûmî'nin torunu Ulu Arif Çelebi, gerek babası Sultan Veled zamanında gerekse kendi şeyhliği (1312-1319) zamanında Mevleviliği diğer bölgelerde olduğu gibi Batı Anadolu'da yeni kurulan Türkmen beylikleri arasında da yaymaya çalışıyordu. Arif Çelebi, Özellikle Germiyan, Menteşe, Aydınoğulları ile Ladik (Denizli) beylerini kazanabilmek için defalarca seyahatler ve ziyaretler düzenlemiştir. Bu yolculuklar ve ziyaretler esnasında sık sık Mevleviliğe ilgisi ve büyük hizmetleri olan Eşrefoğlu Mehmed Bey'in topraklarından geçen Ulu Arif Çelebi, Beyşehir ve Akşehir'de dinleniyordu. Bu seyahatlere bizzat katılan Eflakî Dede, bir gün emirü'l-ümerâ Eşrefoğlu Mübârizüddin Mehmed Çelebi'nin Ulu Arif Çelebi'yi Beyşehir'de misafirliğe davet ettiğini bildirmektedir. Bu daveti kabul etmesi için Ulu Arif Çelebi'ye çok niyaz etmiş ve samimî iltifatlarını arz ettikten başka oğlu Süleyman Şah'ı çağırarak Arif Çelebi'ye mürid yapmıştır.

Öte yandan, Emir Çoban'ın Anadolu'dan ayrılarak İlhanlı taht merkezi Tebriz'e dönmesinden sonra Olcaytu Muhammed Han zehirlenerek öldürülmüş (716H/1316M) ve yerine oniki yaşındaki oğlu Ebu Said Bahadır geçirilmiştir. Anadolu'da büyük başarılar kazanan Emir Çoban Soldoz ise ülkenin idaresini ele almıştır. Gücünü iyi kullanan Emir Çoban Anadolu genel valiliğine de kendi oğlu Demirtaş'ı tayin etmiştir (717H/1318M). Anadolu İlhanlı taht merkezinde meydana gelen değişiklikler ve hemen sonrasında başlayan mücadelelerden faydalanan diğer Türkmen beyleri gibi Eşrefoğlu Mübârizüddin Mehmed Bey de Demirtaş'ın Anadolu valiliğini tanımamış ve yeniden istiklâlini ilân ederek kendi idaresini kurmuştur. Bundan sonra askerî harekâta başlayan Eşrefoğlu Mehmed Bey, kuzeye Afyonkarahisar taraflarına doğru ilerleyerek Sultandağı, Çay, İshaklı ve Bolvadin gibi yerleşim merkezlerini ele geçirmiş, beyliğinin sınırlarını genişletmiştir. Bu fetihler Eşrefoğlu Mehmed Bey'in emri ile Emir Ziyaeddin tarafından Bolvadin'de yaptırılan Çarşı Camii'nin 720H/1320M tarihli kitâbesi ile de doğrulanmaktadır. Bu kitâbede Eşrefoğlu Mehmed Bey'in "Emirü'l-azam" ünvanı ve "Mübârizüddin" lakâbını kullandığı görülmektedir.²³ Eşrefoğlu Mübârizüdd-

Ankara 1984, 70; B. Spuler, *İran Moğolları*, 128; B. Fleming, *a.g.e.*, 69; O. Turan, *Selçuklular Zamanında Türkiye*, 539.

²³ Ali, *a.g.m.*, 255; İ. Uzunçarşılı, *Kitabeler*, II, 47-48; İ. H. Konyalı, *Akşehir Tarihi*, 55; M. Zeki Oral, "Ahşap Minberler", 58; Süleyman Gönçer, *Afyon İli Tarihi*, İzmir 1971, 31; İ. H. Konyalı, *Beyşehir Tarihi*, 49; İ. Hakkı Uzunçarşılı, *Beylikler*, 60; E. Merçil, *a.g.e.*, 295.

din Mehmed Bey muhtemelen 1320 tarihinden yani Bolvadin'i ele geçirdikten bir süre sonra vefât etmiştir.

Aynı sıralarda, 1320 yılında Konya'yı Karamanoğulları'ndan geri almayı başaran Demirtaş ise Anadolu'yu istediği gibi idareye ve İlhanlı merkezine karşı da daha müstakil hareket etmeye başlamıştır. Bir müddet sonra durumu müsaid olarak gören Demirtaş 722H/1322M tarihinde kendi adına sikke kestirip, hutbe okutarak istiklâlini ve hükümdarlığını ilan etmişti. Etrafına toplanan din âlimlerinin teşvikleri ile kendisinin "Mehdi-i ahır zaman" olduğunu dahi iddia eden Demirtaş, giderek daha da güçlenmiş ve bağımsızlıklarını ilân etmiş olan Türkmen beyliklerini tehdit eder olmuştur.

Bunun üzerine başta Eşrefoğlu II. Süleyman Şah ve Hamidoğlu Feleküddin Dünder Bey başta olmak üzere Türkmen beyleri, Demirtaş'ı babası Emir Çoban Soldoz ve İlhanlı hükümdarı Ebu Said Han'a şikâyet ettiler. Bu şikâyetlere önceleri aldırış etmeyen Ebu Said Han, Demirtaş'ın kendi adına sikke kestirip, hutbe okutmasının yanısıra Memlûk Sultanı Melik Nâsır ile de ittifak arayışına girmesi üzerine oğlunun bu tutumunu cezalandırmak için kendisinden müsaade isteyen Emir Çoban'ı kuvvetli bir ordu ile 1324 yılında Anadolu'ya gönderdi. Demirtaş, babası ile savaşmaktan çekinerek onun teklifini kabul etti ve İlhanlı merkezine Tebriz'e gelerek, beklenildiği gibi Ebu Said Han tarafından affedilerek tekrar genel valilik görevi ile Anadolu'ya dönmesine müsaade edildi.²⁴

Demirtaş, Anadolu'ya döndükten hemen sonra İlhanlılar'a olan tâbilik bağlarını gevşeten veya tamamen kâsen Türkmen beyliklerini yeniden İlhanlı hâkimiyetine sokmak için şiddetle harekete geçti. Onlara karşı intikam hisleri ile doluydu. Çünkü bu beylikler hem kendisini Ebu Said Han ve babası Emir Çoban'a şikâyet etmişler, hem de 1322'de İlhanlılar'a karşı bağımsızlığını ilân ettiğinde ona karşı muhalif tavır alarak hükümdarlığını tanımamışlardı. İlk önce Karamanoğulları üzerine yürüyen Demirtaş, sarp dağlara ve müstahkem kalelere çekildikleri için onlara karşı fazla bir şey yapamayacağını anlayarak buradan Eşrefoğulları topraklarına yöneldi. Neticede, Eflakî'nin Ulu Arif Çelebi'nin ağzından haber verdiği kerâmet hakikat olmuş ve Demirtaş kısa sürede Beyşehir'i ele geçirerek II. Süleyman Şah'ı esir etmişti. İntikam hırsı ile olsa gerek, metbuuna karşı çok zalimce davranan Demirtaş, Eşrefoğlu II.

²⁴ Aksarayî, *a.g.e.*, 326-327; el-Ömerî, *a.g.e.*, 51-52; B. Spuler, *a.g.e.*, 74; F. Sümer, *a.g.m.*, 86-87; B. Fleming, *a.g.e.*, 74; İ. Hakkı Uzunçarşılı, "Emir Çoban Soldoz ve Demirtaş", 625-628; O. Turan, *Selçuklular Zamanında Türkiye*, 646-647, O. Turan, *Tarihi Takvimler*, 71.

Süleyman'ın burnunu, kulaklarını ve son olarak husyelerini kestirdikten sonra, gözlerini de oydurmuş ve onu Beyşehir gölüne atılarak boğdurmuştur (9 Ekim 1326).²⁵ Bu tarihten sonra Eşrefoğulları Beyliği bir daha ayağa kalkmamış ve Demirtaş Ekim 1327'de Mısır'a firar etmesinden sonra sahipsiz kalan Beyşehir, Akşehir ve Seydişehir havâlisi Hamidoğlu Hızır Bey tarafından 728H/1328M tarihinde ele geçirilmiştir.²⁶ Beyliğin geri kalan toprakları ise Sahib Ata Oğulları ve Karamanoğulları tarafından paylaşılmıştır. Şehabeddin el-Ömerî'nin kaydına göre, Germiyanogulları hâkimiyetini tanıyan Türk emirlerinden olan Eşrefoğulları yetmişbin kişilik süvari ordusuna, altmışbeş şehir ve yüzelli köye sahip bir Türkmen beyliği idi.²⁷

Âlimleri ve şairleri sarayında misafir eden ve onları himâye ederek teşvik eden Eşrefoğlu Mübarizüddin Mehmed Bey nâmına, Irak tarafından Tuster bölgesinden gelen Şemsüddin Mehmed Tusterî 710H/1310M tarihinde *el Fusûlü'l-Eşrefiyye* adlı felsefî bir eser yazmıştır. Yine Mübarizüddin Mehmed Bey zamanında Beyşehir gölündeki adalardan muhtemelen "Mada" adasında Konyalı Kemaleddin tarafından 720H/1320M tarihinde *Takarîru'l-Münâsib* (Devlet Makamlarına Tayinler) adlı bir münşeat mecmuası kaleme almıştır. Ulu Arif Çelebi ve Eflak Dede'yi bizzat sarayında ağırlayan Mübarizüddin Mehmed Bey, Mevlevî idi ve Arif Çelebi'ye intisab etmişti. Mehmed Bey, devrinin büyük âlimlerinden sayılan Cemaleddin Mevlânâ Ahmed ile yine devrinin önemli şairlerinden Tırazî'yi de himâyesine almış ve bu şahsiyetlerden memleketinin faydalanmasını sağlamıştır.²⁸

²⁵ el-Ömerî, *a.g.e.*, 31; İ. H. Uzunçarşılı, *Kitabeler*, II, 48 ve 242; M. Yavuz, *a.g.e.*, 20; H. Edhem, *Düvel-i İslâmiye*, 288; İ. H. Uzunçarşılı, "EmirÇoban Soldozve Demirtaş", 628; *Anonim Selçuknâme*, 67-68; İ. H. Konyalı, *Akşehir Tarihi*, 55-56; İ. H. Uzunçarşılı, *Anadolu Beylikleri*, 60-63; B. Fleming, *a.g.e.*, 75; O. Turan, *Tarihi Takvimler*, 12 ve 46; H. Nihal Atsız, *Osmanlı Tarihine Ait Takvimler*, İstanbul 1961, 18; Faruk Sümer, *a.g.m.*, 88; İ. H. Konyalı, *Beyşehir Tarihi*, 50, 56 ve 402; E. Merçil, *a.g.e.*, 295

²⁶ Mehmed Arif, "Anadolu Tarihinden Hamidoğulları", *TOEM*, III/15(1328/1912), 944-945; Ali, "Teke Emareti", *TTEM*, 79(1340/1924), 79; H. Edhem, *Düvel-i İslâmiye*, 288; İ. H. Uzunçarşılı, *Kitabeler*, II, 243-344; İ. H. Uzunçarşılı, *Anadolu Beylikleri*, 60-63; İ. H. Konyalı, *Akşehir Tarihi*, 56

²⁷ el-Ömerî, *a.g.e.*, 31; İ. H. Uzunçarşılı, *Anadolu Beylikleri*, 60; M. Yavuz, *Beyşehir Kılavuzu*, 17.

²⁸ Eflakî, *a.g.e.*, 323; M. Yavuz, *Eşrefoğulları Tarihi ve Beyşehir Kılavuzu*, 18-19; İ. H. Konyalı, *Beyşehir Tarihi*, 60; İ. H. Uzunçarşılı, *Anadolu Beylikleri*, 60.